

V1, een doorlopende leerlijn tussen vmbo en mbo

Brug tussen wal en schip

FOTO: JAN NIJMAN

▲ V1-leerlingen krijgen praktisch onderwijs; vandaag bakken ze een krentenslof

Vijf vmbo-groen locaties van het Groenhorst College leiden leerlingen uit het vmbo op voor een mbo diploma niveau 1. Elders in het land bedenken scholen andere oplossingen voor leerlingen die tussen wal en schip dreigen te vallen. Ze integreren vmbo en mbo.

“Ik vind bakken niks”, zegt Michel Burgemeester, een van de vijf leerlingen van de opleiding V1 in Lelystad. Michel werkt liever buiten in de tuin. Hij wil hovenier worden. Die vrijdagmorgen 21 november moet Michel met zijn klasgenoten in de V1-opleiding van het vmbo-groen in Lelystad een krentenslof bakken. Ze wegen meel af en verzamelen de ingrediënten. De opleiding V1 is een doorlopende leerlijn tussen vmbo en niveau 1. Leerlingen waarvoor een diploma in de basisberoepsgerichte leerweg te hoog gegrepen is, kunnen in één jaar een mbo-diploma niveau 1 halen. Paul Meessen, hoofd onderwijs en kwaliteitszorg, vertelt dat zijn aoc een oplossing wilde bedenken voor de oude ‘A-leerlingen’ die tussen wal en schip →

FOTO: JAN NIJMAN

Angelo van den Eynde (16) is leerling in het V1-traject in Lelystad: "Ik ben blij dat deze opleiding er is. Ik kan moeilijk dingen onthouden. Wiskunde vond ik vorig jaar moeilijk. Nu hebben we niet zoveel theorie, we gebruiken geen boeken. We krijgen heel veel praktijk. Ik ben wel blij dat ik nu een diploma kan halen, want ik wil eigenlijk naar het Corps Mariniers. Ik weet niet of dat zal lukken. Als het niet lukt, wil ik kok worden op de vloot. Voor mijn

stage werk ik nu op maandag en woensdag bij de kok van het verzorgingstehuis 'de Ankerplaats'. Ik doe daar van alles, afwassen, koken. Zo maak ik bijvoorbeeld aardappelpuree. School is nu voor mij leuk want we hebben een klein gezellig groepje en we hebben geen moeilijke vakken."

dreigden te vallen. Omdat voor deze leerlingen de avo-vakken een struikelblok zijn, leiden ze de V1-leerlingen in de vierde klas op voor niveau 1 van het mbo. Een constructie die lijkt op die van het project Track 21.

T-biljet

Dirk Jan Otte, coördinator van de opleiding in Lelystad en docent groen, benadrukt dat het een opleiding is voor 'niet-kunners'. Aan het einde van het derde jaar selecteren docenten leerlingen die in aanmerking komen voor de opleiding. Ze doen dat in overleg met leerlingen en ouders, waarbij de motivatie een belangrijke rol speelt. "Leerlingen die niet willen, moeten nog maar een jaar op de tanden bijten", zegt Otte. Twee dagen per week lopen de V1-leerlingen stage. Zo werkt Angelo van den Eynde (zie kader) bij een kok in een verzorgingstehuis en loopt Daphne Dol stage bij de plaatselijke supermarkt. De andere drie dagen zitten ze op school. Ze krijgen een praktisch programma in twee beroepsgerichte vakken: verwerking agrarische producten (Vap) en groene ruimte. Daarnaast krijgen ze ook Nederlands, mck en gymnastiek. Dat gebeurt ook heel praktisch, vertelt Otte. Ze doen bijvoorbeeld taal oefeningen op een computer of leren hoe ze een T-biljet moeten invullen. Hoewel de opleiding in principe een eindopleiding is, stromen de meeste leerlingen door naar een niveau 2-opleiding in het mbo. "Dat kan ook omdat ze zo gemotiveerd zijn",

verklaart Otte. Dit jaar zijn er twee die in het groen verder willen, twee willen in de horeca en een meisje gaat een kappersopleiding doen.

Ontheffing

Het Groenhorst College voert de V1-opleiding sinds augustus 2002 op vijf verschillende locaties uit voor in totaal zo'n veertig leerlingen. Naast Lelystad zijn dat Nijkerk, Velp, Ede en Maartensdijk. Meessen vertelt dat docenten van die locaties vooraf in een werkgroep opdrachten gemaakt hebben. Die opdrachten zijn gekoppeld aan de eindtermen van niveau 1. Een eindterm is bijvoorbeeld dat een deelnemer apparatuur moet kunnen opstarten. In de bijbehorende opdracht gaan leerlingen broodjes bakken, zoals vandaag. Ze moeten dan de goede temperatuur van de oven instellen en de oven aanzetten. Drie keer per jaar krijgen de leerlingen voor de beroepsgerichte vakken een praktische toets. In de winter-toets voor groene ruimte moeten ze bijvoorbeeld een verzakte straat opheffen, moeten ze gereedschappen herkennen en moeten ze de BOK-controle (brandstof - olie - koelvloeistof) uitvoeren bij een machine. Zo'n toets beslaat meerdere eindtermen en is gevalideerd door de centrale examencommissie van het aoc. Daarnaast nemen de leerlingen ook deel aan het centraal praktisch examen voor het vmbo. In de toekomst wil Meessen aansluiten bij de 'groene standaarden' zoals die nu voor het mbo beschreven zijn.

Terwijl het Groenhorst College deze opleiding ontwikkelde, werkten andere scholen aan een andere oplossing. Zo voeren vier groene vmbo-scholen in Alkmaar, Nijmegen, Heerenvveen en Goes de opleiding Track 21 uit. Wilma Bredewold van de AOC Raad denkt dat die scholen bij de start meer nagedacht hebben over het onderwijskundige concept. Meessen zegt dat zijn aoc sneller aan een praktische opleiding wilde werken. Maar omdat het doel hetzelfde is, denken beiden dat de opleidingen erg veel op elkaar lijken. Bredewold vertelt dat legitimering door de overheid een belangrijk punt voor dit soort trajecten is. Leerlingen volgen immers niet het volledige vmbo-programma met alle vakken. Gelukkig verleent het ministerie van LNV in een (tijdelijke) beleidsregel ontheffing aan de vmbo-groene scholen binnen het project Track21. Ze hoeven niet aan alle bepalingen in het vmbo-examen- en inrichtingsbesluit te voldoen. Ze verwacht dat OCW begin december met een beleidsregel komt die dit regelt voor alle leerlingen in alle vmbo-sectoren die in zo'n traject zitten.

Paraplu

Richten Track 21 en V1 zich op een of twee leerjaren in het vmbo, andere scholen gaan verder. Pieter de Vries, beleidsmedewerker bij AOC Terra vertelt dat het Noorderpoortcollege - een samenwerking van AOC Terra en het Dollard College in Winschoten - een 'groene campus' heeft opgezet.

FOTO: JAN NIJMAN

Daphne Dol (16), klasgenote van Angelo:

“Als dit traject er niet was, was het misschien vrij hopeloos voor mij. Ik heb veel moeite met schrijven, met moeilijke woorden onthouden. Ik had wel iets met bloemen willen doen, maar dan moet je allemaal Latijnse woorden kennen, en dat kan ik niet. Mijn plan is nu om naar de kappersopleiding te gaan. Daarvoor heb je wel een diploma nodig. Gelukkig kan ik dat nu halen.”

Alle vmbo-leerlingen in het derde jaar van de basisberoepsgerichte leerweg zitten in een traject waarbij ze aan het einde van de opleiding, dus na vijf jaar vmbo twee diploma's kunnen krijgen. Ze halen een mbo-diploma niveau 2 en een vmbo-diploma. Helicon Opleidingen wil in Helmond ook een groene campus opzetten, maar dat wordt weer anders. In 2006 moet er een nieuw schoolgebouw staan waar zowel vmbo, mbo als hbo (Fontys opleidingen) hun plaats vinden. Tiny Walburg, vestigingsmanager in Helmond, denkt dat zij de doorstroom tussen de schoolsoorten zo kunnen verbeteren.

Nog verder gaan de plannen van de AOC Raad voor een groene opleiding voor leerlingen van 12 tot 18, waar

geen sprake meer is van een onderscheid tussen vmbo en mbo. Ze hebben dit beschreven in het project LEF! Die naam staat voor 'Leerling centraal, Effectieve leerroutes en Flexibel onderwijs in de groene sector'. Petra Kanters, beleidsmedewerker, ziet dit plan als een paraplu voor ontwikkelingen zoals die nu bijvoorbeeld in Helmond plaatsvinden.

De opleiding in dit plan is gebaseerd op een competentiegerichte kwalificatiestructuur. Vakken uit vmbo en mbo worden geïntegreerd in praktische thema's. Natuurlijk is samenwerking met het bedrijfsleven en praktijkscholen essentieel in dit plan. Leerlingen moeten tussentijds uit kunnen stromen op hun eigen niveau of doorstromen naar bijvoorbeeld

hbo. Kanters hoopt experimenteer-ruimte te krijgen, want de verschillende regels voor het vmbo en mbo maken de uitvoering lastig. Voorlopig is het nog niet zover. De V1-leerlingen in Lelystad zijn blij dat ze in hun kleine groepje mogen werken. Terwijl in het VAP-lokaal de radio de sfeer verhoogt, wachten ze af hoe de broodjes uit de oven komen. ☞

Jan Nijman